

จุลสารมหา'ลัยแพะ

คลินิกสัตว์เคี้ยวเอื้อง

โรงพยาบาลปศุสัตว์

คณะสัตวแพทยศาสตร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนพฤศจิกายน

พ.ศ. 2560

บทบรรณาธิการ

จุลสารมหา'ลัยแพะฉบับนี้เป็นฉบับปฐมฤกษ์ วัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อระหว่างคลินิกสัตว์เคี้ยวเอื้อง โรงพยาบาลปศุสัตว์นครศรีธรรมราช คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย และพี่น้องเกษตรกรผู้เลี้ยงแพะทุกท่าน เพื่อที่นำเอาองค์ความรู้ เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมต่างๆ ตลอดจนตัวอย่างฟาร์มแพะของเกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ การแปรรูปและการตลาดแพะ มานำเสนอแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน

ปัญหาโรคพยาธิในแพะ

ภรณ์ทิพย์ ทองมณี *คลินิกสัตว์เคี้ยวเอื้อง โรงพยาบาลปศุสัตว์ คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

สุขภาพร่างกายของแพะเป็นปัจจัยสำคัญในการเลี้ยงแพะให้ประสบความสำเร็จประการหนึ่งซึ่งปัญหาเรื่องโรคพยาธิภายใน เป็นอุปสรรคที่สำคัญในการเลี้ยงแพะ เนื่องจากทำให้เกิดอาการรุนแรงกว่าในโค กระบือ โดยอาจทำให้สัตว์ตายได้ ถ้าไม่ได้รับการรักษาอย่างถูกวิธี จากปัญหาดังกล่าวทางคณะสัตวแพทยศาสตร์ ได้ดำเนินการเข้าเยี่ยมชมตรวจสอบสุขภาพแพะฟาร์มเครือข่ายการผลิตแพะ ธนาครแพะเพื่อเด็กกระบี่พันธุ์ดี เพื่อส่งเสริมการเลี้ยง และศึกษาชนิดของพยาธิทางเดินอาหาร เพื่อนำผลไปใช้ในการป้องกัน ควบคุมพยาธิ ในปี พ.ศ.2559 พบว่า จากการเก็บอุจจาระแพะ 95 ตัวอย่างมาตรวจ พบการติดพยาธิถึงร้อยละ 88.42 โดยพยาธิในทางเดินอาหาร ได้แก่ พยาธิตัวกลม (Nematodes) ชนิดอื่นๆ ร้อยละ 60 เชื้อบิด (Coccidia oocyte) ร้อยละ 26.32 พยาธิเส้นด้าย (*Strongyloides spp.*) ร้อยละ 27.37 พยาธิตัวทึด (*Moniezia spp.*) ร้อยละ 10.53 พยาธิแส้ม้า (*Trichuris spp.*) ร้อยละ 8.42 และพยาธิใบไม้ในกระเพาะ (Rumen fluke) ร้อยละ 2.11 ผลการศึกษารังนี้แสดงให้เห็นว่าการติดเชื้อพยาธิในทางเดินอาหารของแพะอยู่ในอัตราที่สูงมาก เกษตรกรผู้เลี้ยงจึงควรตระหนักถึงการจัดการป้องกันเพื่อลดอัตราการติดพยาธิในทางเดินอาหารของแพะลง การติดพยาธิส่งผลให้แพะมีสุขภาพอ่อนแอทำให้มีการติดเชื้อต่างๆ ได้ง่ายขึ้น ลดการเจริญเติบโต ผลผลิต และอัตราการป่วย อัตราการตายเพิ่มมากขึ้นกว่าปกติ โปรแกรมการถ่ายพยาธิในแพะที่แนะนำ คือ ถ่ายพยาธิทุก 3-4 เดือน โดยยาถ่ายที่ใช้ควรเป็นอัลเบดาโซล และไอเวอร์เม็กติน สลับกันเพื่อลดปัญหาการดื้อยาของพยาธิในทางเดินอาหารแพะ และควรหมั่นเวียนแปลงหญ้าที่ใช้ในการเลี้ยงแพะ

กวาดมูลของแพะบนพื้นคอกเป็นประจำทุกวัน เพื่อตัดวงจรชีวิตพยาธิ และลดโอกาสการติดพยาธิในทางเดินอาหาร ทำให้อัตราการเปลี่ยนอาหารเป็นเนื้อดีขึ้น น้ำหนักเฉลี่ยต่อวันเพิ่มสูงขึ้น และสุขภาพดีขึ้น ทำให้เกษตรกรมีรายได้จากการเลี้ยงแพะเพิ่มมากขึ้น และกำไรต่อหน่วยเพิ่มสูงขึ้น

ปัญหาอาหารและการให้อาหารแพะ

สุภิญญา ชูใจ *ศูนย์วิจัยโภชนศาสตร์ คลินิกสัตว์เคี้ยวเอื้อง

คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

การเลี้ยงแพะมีการใช้อาหารหยาบร่วมกับอาหารข้น โดยเฉพาะอาหารหยาบซึ่งมีความสำคัญมาก เพราะแพะเป็นสัตว์กระเพาะรวม (ruminant) ต้องการอาหารหยาบในการดำรงชีพ เมื่อกล่าวถึงอาหารในการเลี้ยงแพะ ต้นทุนด้านอาหาร ประมาณ 60 เปอร์เซ็นต์ เป็นต้นทุนหมุนเวียนที่ต้องใช้ตลอดระยะเวลาในการเลี้ยงแพะ การเลี้ยงแพะ แบ่งออกเป็น พ่อ-แม่พันธุ์(แม่พันธุ์ตั้งท้อง/แม่พันธุ์ท้องว่าง) ลูกแพะ ลูกแพะหลังหย่านม และแพะขุน อาหารแต่ละระยะต้องมีความเหมาะสม ตามความต้องการของแพะแต่ละระยะ

ศูนย์วิจัยโภชนศาสตร์คลินิก ร่วมกับคลินิกสัตว์เคี้ยวเอื้อง คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช ได้ออกบริการวิชาการด้านสุขภาพ การจัดการ และอาหารแพะ จากการลงพื้นที่ตลอดระยะเวลาในการบริการวิชาการ พบปัญหาด้านอาหาร และการให้อาหารของเกษตรกร ดังนี้

1. กากเนื้อในเมล็ดปาล์มที่เกษตรกรนำมาเลี้ยงแพะมีคุณภาพต่ำ ทำให้เกิดปัญหาการตกค้างในกระเพาะสามลิบลีป ซึ่งส่งผลต่อสุขภาพแพะ
2. การให้อาหารที่มีปริมาณไขมันสูง(> 10 เปอร์เซ็นต์) ส่งผลให้แพะมีการสะสมไขมันเยอะ แพะอ้วนแต่คุณภาพซากไม่ดี และอัตราการผสมติดต่ำ
3. การให้อาหารแพะไม่ตรงตามประเภทของแพะ ไม่มีการแยกประเภทแพะ หรืออายุแพะ ทำให้ได้รับอาหารไม่ตรงกับความต้องการทางโภชนาการ
4. การให้อาหารข้นแก่ลูกแพะเพิ่งเกิด ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาโรคท้องอืด

5. การผสมอาหารข้นเองภายในฟาร์ม คุณค่าทางโภชนาการในอาหารไม่ครบ

6. ทางใบปาล์มน้ำมันมีลักษณะแฉะเกินไปซึ่งทำให้ปริมาณเยื่อใยสูง โปรตีนต่ำ

7. การให้อาหารปริมาณมากเกินไปในแต่ละมื้อ

8. เกษตรกรขาดความรู้ในด้านอาหารสัตว์

9. อาหารหยาบไม่เพียงพอเมื่อเทียบกับน้ำหนัก

ที่ปรึกษา : ศ.กิตติคุณ พิระศักดิ์ จันทรประทีป

รศ.ประชีพ ชูพันธ์

น.สพ.สิริศักดิ์ ชีช้าง

ผศ.น.สพ.ธีระวิทย์ จันทรทิพย์

บรรณาธิการ : ผศ.น.สพ.ธีระวิทย์ จันทรทิพย์

กองบรรณาธิการ : สพ.ญ.ภรณ์ทิพย์ ทองมณี

นางสาวสุภิญญา ชูใจ

น.สพ.จตุรพัฒน์ คำแป้น

นางสาวสุนิสา นวลมะโน

นางสาววรรณิสา ชื่นสระ

โร ง พ ย า บ า ล ป ศุ สั ต ว์

คณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

133 หมู่ 5 ต.ทุ่งใหญ่ อ.ทุ่งใหญ่ จ.นครศรีธรรมราช

80240

โทร 086-4799817

